

Barbara Nanning creëert eigen universum

Een Wonderkamer/Wunderkammer was in de Renaissance een encyclopedische verzameling van voorwerpen uit alle mogelijke landen en windstreken. Deze voorwerpen waren in de tijd nog nauwelijks geduid, maar konden ondergebracht worden in de categorieën etnografie, geologie, archeologie, religie, kunst en vele andere. De Wonderkamer werd beschouwd als een microkosmos of als een theater van de wereld en van herinneringen en was vooral een uiting van de kosmopolitische geest van de eigenaar/bezitter. Hoe meer gereisd, hoe groter de verzameling curiositeiten.

Piet Augustijn

Barbara Nanning, *AP-1*, 2011; wit opaak glas met amber en rood overvragen, geblazen en gevormd; 53 x 60 x 50 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

De tentoonstelling *Ewiger Frühling / Eternal Spring* van Barbara Nanning in Glasmuseum Alter Hof Herding in Coesfeld-Lette (D) kan gezien worden als zo'n Wonderkamer. Enkele honderden geblazen en handgevormde bloemen en planten in wit opaak glas zijn gecombineerd tot boeketten in vazen of houders op de vloer en aan de muur. Deze elementen vormen samen met geblazen en verzilverde wandobjecten één grote installatie, een veld van bloemen uit alle windstreken. Opvallend binnen de presentatie is de installatie *Pars pro toto*: drie werkelijkheidsgetrouwe polyester knotwilgen (ca. drie meter hoog). Als wand-, tafel- en vloerobjecten ontspruiten bloemen en takken uit knoesten van de knotwilgen. Titeldragers van de tentoonstelling *Eternal Spring* zijn de velden van kelp bladeren. Staande op een als koraalriffen vormgegeven basement lijken zij te wuiven in de wind. Apart zijn er velden van rivierstenen waaruit glazen takken en bladeren lijken te groeien en koraalachtigen op een transparant groene voet, glazen narcissen in polyurethaan voeten en glazen vazen met bloemen en doornen.

Gelijktijdig met de tentoonstelling verschijnt een video van het maakproces. "Er zijn in totaal zo'n 600 verschillende bloemen", zegt Barbara Nanning. "Deze bloemen, die met een ongekende verfijning en oog voor detail zijn gemaakt, zijn geïnspireerd op het geëxalteerde barokke Meissner porselein (*Snowball blossom vase*) en de glazen planten die in de jaren twintig bij het glashuis Venini op Murano (Italië) werden geblazen. Geblazen en handgevormd in wit opaak glas lijken ze wel van porselein. Gezamenlijk zorgen zij voor een heel natuurlijke, maar ook enigszins creepy uitstraling. Aanvankelijk was mijn idee met nieuw werk te reageren op verschillende werken uit de Alter Hof Collectie. Op weg naar Tsjechië bezocht ik in Meissen een tentoonstelling en zag daar de befaamde snowball blossom vase. Getroffen door de schoonheid, het pure en niets verbloemende van wit, ontstond het idee van een grote verstilde wereld. De bloemen zijn een logisch vervolg op mijn vroegere werk in keramiek en monumentale projecten. Ik heb voor wit opaak glas gekozen vanwege het zuivere en niets verbloemende en de sterke schaduw- en contourwerking."

Barbara Nanning, *Second Skin III*, 2011; helder glas met zwart-zilver coating; 21 x 50 x 23 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

Barbara Nanning, *La rive du fleuve I*, 2011; riviersteen, wit opaak glas, gevormd; 35 x 19 x 11 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

Vernieuwing

Barbara Nanning (Den Haag, 1957) werkt zowel met glas als keramiek. De tentoonstelling in Coesfeld-Lette laat zien waar ze op dit moment staat: een kunstenaar die in iedere opdracht boven zichzelf uitstijgt en alle mogelijkheden volledig weet uit te buiten. In haar werk verenigt ze klassiek gebonden ambacht met innovatief materiaalgebruik tot een geheel eigen vormtaal. Deze komt vaak voort uit het maakproces zo-

als het draaien van klei op de schijf en het blazen van glas. Vormen die daaruit ontstaan, verwerkt ze in een later stadium door ze te versnijden en te assembleren. Haar taal voegt zich niet naar het bestaande maar slaat nieuwe wegen in en vormt een geheel eigen universum. Barbara Nanning verbindt traditie met vernieuwing, Hollandse soberheid met oosterse rijkdom, vrijheid met structuur en ratio met gevoel. De natuur – zowel organisch als anorganisch –

Barbara Nanning, *Going where the wind blows*, 2011; wit opaak glas, geblazen, gevormd; 58 x 62 x 68 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

Barbara Nanning, *Le Mariage*, 2011; wit opaak glas, geblazen, gevormd; 60 x 55 x 58 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

en vooral de bewegingen van het water, de wind en de wolkenluchten daarin, is een constante inspiratiebron. Kristallen, kwallen, bloemen en micro-organismen bestudeert ze vanuit een welhaast 19^e-eeuwse fascinatie voor vorm, structuur en geometrie.

Keramik

Oorspronkelijk opgeleid als keramisch vormgever aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam (1974-1979) en in die richting ook succesvol, neemt glas vanaf 1995 een belangrijke plaats in haar werk in. Hoewel dat glas als beeldend materiaal met perioden een belangrijke rol speelt, is keramiek nooit weggeweest. De keramische serie *Transmutation* (2007) vertelt het verhaal van het lichaam dat uit organen (de kern van het lichaam) bestaat. In plaats van de fluweelachtige huid van eerdere series als *Galaxy* (1990) en *Terra* (1992/93) laat Nanning in deze objecten zien wat er onder een huid kan zitten. Door de zandhuid weg te laten, worden de complexe vormen die als organen in elkaar overgaan, zichtbaar. Als vervolg op de zandgekleurde coating van haar vroegere keramische werken maakte Nanning in 2008 van klei en ingekleurd zand een kneedbare massa die na droging hard en sterk is. Door het oppervlak in natte staat te bewerken krijgt de huid een koraalachtig uiterlijk. Voor het object *Meteoriet* (2008) zijn losse, iriserende glaselementen aan elkaar geboetseerd met de zandmassa waarin metaalpoeders zijn verwerkt. Met behulp van föhn en brander worden de metalen gereduceerd en slaan de kleuren om in lusters zodat het glasoppervlak naar de steenmassa wordt getrokken. Wat omstreeks 1996 begon als een paar losse objecten geïnspireerd op bloemknoppen en zaaddozen, ontwikkelde zich gaandeweg tot een aparte groep. Vanuit compact samengestelde knoppen ontstonden weelderige bloemen met bladeren die lijken te wuiven in de wind. De bloemen transformeerden tot onderwaterwezens die meedeinen op de stroming van het water. *Botanica* (1996/97) is de naam van deze serie objecten in monochrome kleuren.

Monumentale opdrachten

Nanning's keramische werk diende vaak als uitgangspunt voor haar monumentale opdrachten voor zowel buiten- als binnenruimtes. Hierin maakt ze de laatste jaren veelvuldig gebruik van compu-

tertechnieken om haar monumentale installaties te ontwerpen, te visualiseren en te construeren. In samenwerking met de industrie ontwikkelt ze steeds nieuwe vorm- en decoratietechnieken voor de vaak omvangrijke installaties. Tot de belangrijkste opdrachten van de laatste tien jaar behoren de installatie *Reclining Flowers* voor het Korps Landelijke Politiediensten in Driebergen (11 keramische bloemvormen, 2000), de *Galaxy-installatie* in het TNO-gebouw in Eindhoven (234 keramische elementen, 2001), de installaties *Fleurs de Mer I-II* op de cruiseschepen ms Zuiderdam en ms Oosterdam van de Holland Amerika Lijn (vergulde polyurethaan, 2002-03) en *Windroses* voor het cruiseschip *Serenade of the Seas* van de Noorse rederij International Ship Lines (2003). Het vrije glas leidt steeds meer tot opdrachten, zowel op het gebied van geblazen glas als van vlakglas.

Monument voor vulkaan 2007

In 2007 werd op het Stadsplein van Tamaho Branch in Gotemba City, Shizuoka, Japan het beeld *Petrified Dynamic Flows* geplaatst. Het kunstwerk verbeeldt de onbedwingbaarheid van de almachtige beweging van de aarde, haar dynamische stroom en de absolute stilte van het ogenblik. Het kunstwerk stijgt op uit de aarde: woeste dynamiek met zeven rustende punten. Het werd vervaardigd in opdracht van de Japanse regering als eerbetoon aan de heilige vulkaan Mount Fuji die al sinds 1709 slaapt.

Nautilus IJburg 2008

Het plafond *Nautilus* in de toegangspoort van het Theo Frenkelhof aan de Erich Salomonstraat in IJburg (Amsterdam) verbeeldt een buitenissig landschap en nodigt uit om even op te gaan in een magische fantasiewereld. Het toont een andere werkelijkheid die zich in het heelal, onder de zeespiegel of in het binnenste van de aarde zou kunnen bevinden, maar ook in het hier en nu. De bewoners van het Theo Frenkelhof hebben het kunstwerk cadeau gekregen van Woningcorporatie De Alliantie en Projectontwikkelaar Waterstad 3. Het kunstwerk heeft extreme vormen en kleuren zoals rood, groen, blauw en goud.

Woongebouw 2010

In mei 2010 werden de 24 ramen ontworpen die Barbara Nanning ontwierp en liet uitvoeren voor het nieuwe

Barbara Nanning, *Angie*, 2011; wit opaak glas, geblazen, gevormd; 75 x 47 x 30 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

Barbara Nanning, *Rocks*, 2011; wit opaak glas, geblazen, gevormd; max. 41 x 22 x 23 cm. Foto Frantisek Kumsta, Ceska Lipa, Tsjechië

Barbara Nanning, *Bloem 2* (uit serie van 3), 2003; wandinstallatie met drie bloemen (serie *Botanica*); polyurethaan; Ø 165 cm. Uitvoering Polartech Goirle / Brander Afbouwproducten Den Bosch

Barbara Nanning, *Reclining Flowers*, 2000; keramiek. Elf keramische bloemvormen voor het Korps Landelijke Politiediensten in Driebergen. Opdrachtgever Rijksgebouwendienst. Foto Tom Haartsen, Ouderkerk a/d Amstel

Woongebouw aan de De Ruyterstraat in Huizen, dat enkele maanden daarvoor werd opgeleverd. Opdrachtgever was de Alliantie Gooi en Vechtstreek in samenwerking met Vivium Zorggroep. Het woongebouw telt vier units die zijn ingericht vanuit vier verschillende sfeerbeelden die de achtergronden van de bewoners weerspiegelen. De bedoeling is om met behulp van de kunsttoepassing meer herkenbaarheid te verschaffen aan de bewoners die aan een vorm van dementie lijden. De vier units bestaan elk uit zes kamers en één gemeenschappelijke huiskamer. Barbara Nanning ontwierp 24 ramen met als thema de vier elementen: aarde (huise-lijk), hemel/lucht (christelijk), vuur (Het Gooi) en water (artistiek). Voor de privacy van de bewoners werden de aanwezige transparante ramen

Barbara Nanning, *Petrified Dynamic Flows*, 2007, gereed voor plaatsing. Monument voor de vulkaan Mount Fuji, Stadsplein van Tamaho Branch in Gotemba City, Shizuoka, Japan; 380 x 570 x 280 cm. Foto Mari Watanabe, Town Art Divisions, Tokio

naast de kamerdeuren vervangen door 24 onder- en 24 bovenramen met een ingebrende kleurdecoratie. De nieuwe ramen zijn uitgevoerd in een levendig kleurpalet. Iedere gang heeft een ander element en iedere kamer kreeg een verschillend gedecoreerd raam.

Mimicry 2010

Ook in mei 2010 werden de installaties *Mimicry I, II en III* geplaatst in het atrium en het theater van de cruiseschepen *ms Seabourn Odyssey*, *ms Seabourn Sojourn* en *ms Seabourn Quest*. De kunsttoepassing bestaat uit 68 mondgeblazen glazen wandobjecten in diverse kleuren en van verschillende afmetingen. Opdrachtgever was Y&S Art Team namens Yachts of Seabourn in Noorwegen.

Opdrachten en vrij werk van Barbara Nanning beïnvloedden elkaar voortdurend. Een opdracht kan leiden tot nieuw werk in glas of keramiek, het vrije werk kan het vertrekpunt zijn voor een nieuwe opdracht. In Coesfeld-Lette komen beide aspecten bij elkaar in een wonderschone totaalinstallatie. ●

Barbara Nanning: Ewiger Frühling – Eternal Spring. Glasmuseum Alter Hof Herding, Letter Berg 38, D-48653 Coesfeld-Lette, tel +49 (0)2546-930511. Open: woensdag en zaterdag 14.00-17.00 uur, zondag 11.00-17.00 uur. Tot en met 3 juli 2011. www.ernsting-stiftung.de; www.barbarananning.info

Barbara Nanning, detail installatie *Mimicry I, II en III* in het atrium en het theater van de cruiseschepen *ms Seabourn Odyssey*, *ms Seabourn Sojourn* en *ms Seabourn Quest*, 2010; 68 glazen wandobjecten in diverse kleuren en van verschillende afmetingen; 15 x 15 x 8 cm, 23 x 20 x 12 cm en 35 x 32 x 15 cm. Opdrachtgever Y&S Art Team namens Yachts of Seabourn, Noorwegen. Foto Anne Cecilie Thidemannsen

Barbara Nanning, detail plafond *Nautilus* in de toegangspoort van het Theo Frenkelhof aan de Erich Salomonstraat in IJburg (Amsterdam), 2008; 1000 x 500 cm. Opdrachtgever Woningcorporatie De Alliantie en Projectontwikkelaar Waterstad 3, Amsterdam. Foto Tom Haartsen, Ouderkerk a/d Amstel

